

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił T. H. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ, powołując się na przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat, oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego przez ustawodawcę ogólnego stażu pracy a jedynie 23 lata, 3 miesiące i 22 dni oraz stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat. Według ZUS okresu zatrudnienia od 23.01.1981 r. do 31.12.1998 r. nie można uznać jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż na przedłożonym zaświadczeniu z tego zakładu pracy brak jest określenia charakteru pracy oraz stanowiska ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.). (decyzja k. 6 akt ZUS)

Wnioskodawca uznał powyższą decyzję organu rentowego za krzywdzącą i w dniu 13 lipca 2015 r. złożył od niej odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego. Ubezpieczony podniósł, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 23.01.1981 r. do 31.12.1998 r. w (...) Fabryce (...). Wnioskodawca wskazał, że jemu zostało wystawione świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Ponadto ubezpieczony podniósł, że do ogólnego stażu pracy należy zaliczyć okres, gdy świadczył on pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców oraz gospodarstwie rolnym dziadków i rodziców we wsi P.. (odwołanie k. 2 – 3)

ZUS II Oddziale Ł. wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 4 – 4 verte)

Na terminie rozprawy z dnia 20.12.2016 r. wnioskodawca sprecyzował swoje stanowisko w sprawie i wniósł o zaliczenie do ogólnego stażu zatrudnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym dziadków i rodziców: 01.01.1974 r. do 18.11.1974 r., od 21.01.1975 r. do 31.08.1975 r., od 01.07.1977 r. do 22.01.1981 r. (oświadczenie wnioskodawcy z dnia 20.12.2016 r. 00:12:21)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

T. H. urodził się w dniu (...) (wniosek k. 1 – 6 I plik akt ZUS)

Wnioskodawca był zameldowany na pobyt stały w miejscowości P. nr 1 w okresie od 3.05.1972 r. do 18.01.1975 r. oraz od 17.02.1987 r. do chwili obecnej. Natomiast w okresie od 18.01.1975 r. do 17.02.1987 r. był on zameldowany w miejscowości P. nr 24. (informacja z Urzędu Miejskiego w R. k. 7 verte akt dotyczących świadczenia przedemerytalnego)

Dziadkowie wnioskodawcy S. i A. B. byli właścicielami gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości P. nr 24 o powierzchni około 4,42 ha. Od 18.02.1976 r. właścicielami przedmiotowego gospodarstwa zostali rodzice wnioskodawcy R. i I. H.. (zaświadczenie Urzędu Miejskiego w R. z dnia 5.03.2013 r. k. 4 akt ZUS, k. 15 akt ZUS – akt małżeństwa rodziców wnioskodawcy, zeznania wnioskodawcy z 20.12.2016 r. 00:12:21 – 00:20:53)

Przed 1970 r. rodzice wnioskodawcy przeprowadzili się do wsi P. nr 1, gdzie wnioskodawca również pracował w gospodarstwie rolnym o powierzchni około 5 ha (zeznania świadków z 17.05.2016 r.: Z. K. 01:49:13 – 01:57:10, K. M. 01:57:11 – 02:06:09)

W okresach 01.01.1974 r. do 11.1974 r., od 21.01.1975 r. do 31.08.1975 r., od 01.07.1977 r. do 22.01.1981 r. wnioskodawca świadczył pracę w tym gospodarstwie rolnym dziadków i rodziców. Nigdzie w tych okresach nie pracował zawodowo tylko w tym gospodarstwie. Dziadek wnioskodawcy zmarł w 1986 roku a babcia w 1974 roku. Siostra T. H. była 4 lata młodsza od niego i nie pracowała w gospodarstwie, uczyła się w Technikum w P.. Ojciec wnioskodawcy chorował na cukrzycę i zmarł w 1981 roku. Wszystkie prace w gospodarstwie były wykonywane ręcznie. Na terenie gospodarstwa dziadków i rodziców uprawiane było zboże, ziemniaki, buraki, żyto, owies były też łąki. Przed domem było kilka drzew owocowych. Dziadek miał 2 krowy, konia, 2 świnie, drób. Zimą głównie wnioskodawca zajmował się oprząaniem inwentarza, też zimą odbywały się młocki, więc uczestniczył w młocce. Jeździł on do młynarza, by robić paszę. Zimą pracował on w gospodarstwie rolnym 8 godzin dziennie. W gospodarstwie rolnym wiosną ubezpieczony zajmował się zaoraniem ziemi, posianiem, nawożeniem ziemi, ponadto wyprowadzał krowy i oprzął inwentarz. Średnio około 10 godzin dziennie pracował on wiosną. Latem musiał on opielić warzywa, buraki, ziemniaki, skosić i suszyć siano. Wnioskodawca także pracował w czasie żniw. Latem praca zajmowała mu około 10 godzin dziennie, ale czasem to nie wystarczało. Jesienią uczestniczył on w wykopkach, wykopywaniu buraków, orał rżysko i oprzął inwentarz. Jesienią praca zajmowała mu około 8 godzin dziennie. W tych samych czynnościach pomagałem rodzicom w wyżej wskazanych okresach. Nie oprzął on inwentarza, bo matka sobie z tym radziła. Musiał on uczestniczyć w koszeniu siana, zwożeniu produktów z pola, grabieniu. (zeznania świadka Z. K. z dnia 17.05.2016 r. 01:49:13 – 01:57:11, zeznania świadka K. M. z dnia 17.05.2016 r. 01:57:11 – 02:06:10, zeznania wnioskodawcy z 20.12.2016 r. 00:01:57- 00:27:49)

W okresie od 15.08.1970 r. do 22.12.1973 r. ubezpieczony był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy charakterze ucznia w Zakładzie (...). (zaświadczenie k. 3 akt kapitałowych ZUS)

W okresie od 19.11.1974 r. do 20.01.1975 r. wnioskodawca świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w P. jako kowal. (świadcstwo pracy k. 4 akt kapitałowych ZUS)

W okresie od 1.09.1975 r. do 30.06.1977 r. ubezpieczony prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w postaci Zakładu (...) i odprowadzał z tego tytułu składki na ubezpieczenia społeczne. (zaświadczenie k. 6 akt kapitałowych ZUS)

W okresie od 23.01.1981 r. do 10.06.2001 r. wnioskodawca świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) S.A. w P., której następcą prawnym została (...) spółka z o.o. w P. jako sterowniczy sita i filców, mielarz masy papierniczej, maszynista maszyny papierniczej. (świadcstwo pracy k. 7 akt kapitałowych ZUS, zeznania świadka Z. Z. z dnia 17.05.2016 r. 00:26:54 – 01:00:53)

Powyższy zakład pracy podlegał pod przemysł papierniczy. Wówczas proces powstawania wstęgi papieru zaczynał się od ścierania drewna na miazgę drzewną lub rozdrabniania makulatury. Przywożono do fabryki drzewo i następnie było ono ścierane w specjalnych młynach na miazgę. Maszyny pracowały pod wysokim ciśnieniem pary technologicznej i w wysokiej temperaturze. Sterowniczy sita kontroluje sito, by papier z sita schodził równo pod prasę. Była to masa papiernicza bezpośrednio wylewana na sito, by mogła osiąknąć. Chodziło o to, by papier nie szedł mokry. Następnie masa przechodziła na filce prowadzące masę na papier. Po zejściu z sita masa została już ukształtowana. Następnie masa trafiała na filce w celu dalszego osuszenia później na prasę, która kształtowała gładkość papieru. Sterowniczy sita to pracownik, który pracował przy wytwarzaniu gorącej wstęgi papieru. Aby stworzyć papier trzeba wcześniej stworzyć masę i sterowniczy odpowiada za warstwę wylewanej masy do produkcji papieru. Warstwa jest poddawana obróbce termicznej i tworzy się papier. Sterowniczy sita pracuje przy maszynie papierniczej.

M. masy papierniczej to stanowisko przy mieleniu i spulchnieniu chemicznym makulatury. M. masy pracował na tzw. „holendrach”, polega to na domieleniu do masy papierniczej farb i doprawieniu jej chemikaliami. M. dozował do holendra ścier, makulaturę, celulozę, siarczan glinu, klej, farby i barwniki. To stanowiska gdzie pracownicy narażeni byli na wysokie temperatury, środki chemiczne. M.-farbiarz masy papierniczej dodawał odpowiednie barwniki, aby uzyskać kolorową wstęgę papieru. To była praca przy maszynie papierniczej. Wszystko odbywało się przy pomocy pomp przesyłających masę i aby uzyskać odpowiedni kolor, to należy domieścić masę na "holendrach". M.

do produkcji masy papierniczej dodawał do masy siarczan- garbnik. To nie była praca w warzelni. W przypadku mielarza masy mamy do czynienia z roztwarzaniem surowców włóknistych metodą siarczanową. Maszynista maszyny papierniczej produkował papier według recepty. Maszynista musiał uruchomić maszynę, rozgrzać, przypilnować gramatury papieru, poprowadzić prawidłowo wstęgę papieru. Ponadto nadzorował on pracę sterowniczego sita, suszarza i krajacza papieru. Maszyna papiernicza składa się z części mokrej – kadzi, pompy, sita i części suchej – wałki, prasy i cylindry. Na sicie jest wstęga mokra papieru, trzeba ją wysuszyć i nawinąć na specjalny wałek i materiał jest gotowy do sprzedaży. Maszyna to ciąg wałców obrotowych o średnicy około 2 m. ogrzewanych parą wysokopięzną 6 atmosfer. To jest temperatura 15-160 stopni C. M. masę maszynista musi zadać na walce, które są cały czas w ruchu. Wstęga musi przechodzić przez wszystkie walce i ona tam schnie. Z ostatniego walca schodzi gotowy, gorący produkt. Maszynista musi mieć na uwadze dozowanie masy, temperatury. Błąd maszynisty to straty i katastrofa na maszynie. Maszyniści to pracownicy odpowiedzialni i z długoletnim stażem. Wstęga nawijana jest na odpowiednie wałki, ważą one kilka ton, to są potężne bele gorącego papieru. Trzeba je wymieniać, maszyna jest w ruchu ciągłym. Praca maszynisty to praca odpowiedzialna, ciągle musi być przy maszynie i nadzorować proces produkcji papieru. Na stanowisku mielarza jest też wybielanie papieru i masy papierowej chemikaliami. Sterowniczy sita, mielarz masy, maszynista maszyny papierniczej muszą się czasami zastępować, bo nie można zatrzymać ciągu technologicznego. T. H. w Fabryce (...) S.A. w P. rozpoczął pracę jako sterowniczy sita i filców. Zajmował się on na tym stanowisku regulacją sita i filców. Na sicie była masa papiernicza, która osiadała. Z sita schodziła ona na filce. Trwało tam nadal odwadnianie. W ten sposób pracował on do 1985 r. Później był mielarzem masy papierniczej. Dozował do holendra rozłupioną makulaturę, celulozę, siarczan glinu, kaolin, klej i farby. Mielił tę masę. Gdy masa była gotowa, spuszczał ją do kadzi maszynowej. Jako mielarz pracował on do 1990 r. W tym okresie czasem zastępował również sterowniczego sita i filców. Od 1991-1992 przeszedł on na stanowisko maszynisty maszyny papierniczej i pracował na tym stanowisku do końca zatrudnienia w tym zakładzie. Nadzorował tam produkcję papieru. Nadzorował sterowniczego sita i filców, krajacza, pomocnika krajacza i suszarza oraz mielarza. Wnioskodawca naprowadzał papier do końca maszyny. Musiał też właściwie ustawić wylew masy na sito. Utrzymywał odpowiednią gramaturę papieru, pilnował krajacza, by ten dobrze skroił, odpowiadał za odpowiedni dobór składników i odpowiednie zmielenie masy. Nadzorował suszarza, siciarza, krajacza i bielacza. Musiał zająć się dozowaniem pary, na końcu nadzorował przewijanie papieru na wałki. Było też tak, że czasem zamiennie pracował jako maszynista ze sterowniczym sita albo z krajaczem papieru. Zastępczo pracował on jako rozwłókniasz makulatury. (zeznania wnioskodawcy z dnia 27.10.2016 r. 00:39:08 – 00:52:13, z dnia 20.12.2016 r. 00:27:49 – 00:40:00, zeznania świadka Z. Z. z dnia 17.05.2016 r. 00:26:54 – 01:07:37, zeznania świadka B. G. z dnia 27.10.2016 r. 01:07:38 – 01:27:20, zeznania świadka J. R. z dnia z dnia 17.05.2016 r. 01:27:21 – 01:33:22, zeznania z dnia z dnia 17.05.2016 r., M. G. 01:33:22 – 01:41:00, zeznania świadka W. L. z dnia z dnia 17.05.2016 r. 01:41:00 – 01:49:13, , zeznania świadka M. R. z dnia 27.10.2016 r. 00:16:24 – 00:35:02)

Brak jest akt osobowych wnioskodawcy z (...) Spółki z o.o. i Spółki Akcyjnej. (pismo (...) Spółki z o.o. w P. k. 23, pismo wnioskodawcy k. 44, pismo z Archiwum Usługowego (...) Spółki z o.o. w G. k. 46, pismo k. 36)

W okresach od 18.06.2001 r. do 7.07.2002 r. i od 1.10.2012 r. do 17.06.2013 r. wnioskodawca był zarejestrowany jako bezrobotny w Powiatowym Urzędzie Pracy Ł. – Wschód oraz w okresach od 26.06.2001 r. do 25.06.2002 r. i od 9.10.2012 r. do 17.06.2013 r. pobierał on z tego tytułu zasiłek. (zaświadczenie PUP Ł. – Wschód k. 30 akt dotyczących świadczenia przedemerytalnego)

W okresie od 8.07.2002 r. do 30.09.2012 r. T. H. świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako drapacz w PU „K. – J. S. w W.. (świadczenie pracy k. 11 akt dotyczących świadczenia przedemerytalnego)

Od dnia 18.06.2013 r. wnioskodawca pobiera świadczenie przedemerytalne. (decyzja ZUS z 20.06.2013 r. k. 36 akt dotyczących świadczenia przedemerytalnego)

Wnioskodawca nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. (okoliczność bezsporna, a nadto oświadczenie wnioskodawcy z dnia 27.10.2016 r. 00:45:01)

W dniu 16 marca 2015 r. T. H. złożył wniosek o świadczenie emerytalne. (wniosek k. 1 – 8 akt ZUS)

Decyzją z dnia 3 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił T. H. prawa do emerytury. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego przez ustawodawcę ogólnego stażu pracy a jedynie 23 lata, 3 miesiące i 22 dni oraz stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat. Według ZUS okresu zatrudnienia od 23.01.1981 r. do 31.12.1998 r. nie można uznać jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż na przedłożonym świadwie pracy w szczególnych warunkach z przedmiotowego zakładu pracy brak jest określenia charakteru pracy oraz stanowiska ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.). (decyzja k. 6 akt ZUS, wykaz okresów składkowych i nieskładkowych k. 4 akt emerytalnych)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte, w załączonych do akt sprawy, aktach emerytalnych ZUS, nadto o zeznania świadków i wnioskodawcy.

Sąd odmówił wiary dokumentowi w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawionego w dniu 21.06.2012 r. przez (...) Spółka z o.o. w W. i zaświadczeniu (...) Spółkę z o.o. z 30.04.2015 r., gdyż z zeznań samego ubezpieczonego T. H. oraz wskazanych wyżej świadków – pracowników tego zakładu pracy, którzy w spornym okresie współpracowali z wnioskodawcą, wynika, że nie wykonywał on prac w przemyśle poligraficznym, gdyż pracodawca był przyporządkowany do resortu przemysłu drzewnego i papierniczego. Zeznania wnioskodawcy i świadków wskazują, że T. H. pracował przy procesie produkcji papieru, a więc w przemyśle papierniczym przy przetwórstwie makulatury, z której między innymi, lecz nie tylko uzyskiwany był papier (bo też z drewna). Praca wnioskodawcy nie miała nic wspólnego z wykonywaniem obowiązków związanych z drukarnią. Prac na określonych w świadectwie pracy w szczególnych warunkach stanowiskach: sterowniczy sita i filców, mielarz masy papierniczej, maszynista maszyny papierniczej przy produkcji papieru, nie można natomiast przyporządkować do prac w przemyśle drzewnym i papierniczym wyszczególnionych zarówno w Wykazie A (dział VI) do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.) jak i w Wykazie A do Zarządzenia Nr 5 Ministra Leśnictwa i (...) z dnia 9 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego (DZ. Urz. Nr 2, poz. 9), o czym szczegółowo poniżej w ramach rozważań prawnych.

Należy dodatkowo podkreślić, iż wyżej wskazane zaświadczenia nie zawierają też okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) SA w P. na wymienionych, poszczególnych stanowiskach pracy. Okresy te nie mogą być ustalone w oparciu o akta osobowe z tego zakładu pracy z uwagi na ich brak co wynika z pism poszczególnych jednostek, do których zwracał się Sąd w toku procesu. Podobnie wnioskodawca nie był w stanie przedstawić tych akt osobowych podając jedynie w przybliżeniu w swych zeznaniach lata, do których pracował na poszczególnych stanowiskach. Zeznający w sprawie świadkowie też nie byli w stanie skonkretyzować okresów pracy T. H. na tych stanowiskach. Powyższe okoliczności mają istotne znaczenie w ustaleniach konkretnych okresów pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie T. H. nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przywołane przepisy dotychczasowe to Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.). W myśl § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W § 3 ustawodawca wskazał, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Z kolei § 4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego ogólny okres zatrudnienia- 25 lat oraz okresu - 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał jako stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 23.01.1981 r. do 10.06.2001 r. w Fabryce (...) S.A. w P..

Okresy pracy w szczególnych warunkach, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku (II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239) stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawdaniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Podkreślić należy, iż istotnym jest jakie prace realnie w toku swojego zatrudnienia wykonywał skarżący oraz czy prace te są wymienione w cytowanym wyżej Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r., gdyż właśnie to Rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych. Sama natomiast nazwa stanowiska (lub brak tej nazwy) nie może dyskwalifikować faktycznie wykonywanych prac w spornym okresie zatrudnienia.

W przeprowadzonym postępowaniu przed Sądem ubezpieczony nie udowodnił jednak, że w spornym okresie wykonywał prace w szczególnych warunkach **stale i w pełnym wymiarze czasu pracy** to jest prace przewidziane w załączniku do przywołanego na wstępie rozporządzenia - Wykazie A zatytułowanym "Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego" oraz w Wykazie A to jest załączniku do Zarządzenia Nr 5 Ministra Leśnictwa i (...) z dnia 9 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego (DZ. Urz. Nr 2, poz. 9). Z zebranego materiału dowodowego wynika, bezsprzecznie, że ubezpieczony wykonywał prace nie wyszczególnione we wskazanych wyżej aktach prawnych, a wskazana w dziale VI dotyczącym przemysłu drzewnego i papierniczego.

Przede wszystkim wskazać należy, że zakład pracy, w którym był zatrudniony wnioskodawca, to jest Fabryka (...) S.A. w P. jest przyporządkowany do branży – przemysł papierniczy określonej w dziale VI cytowanego wykazu A i w tym dziale brak jest wskazania pracy odpowiadającej stanowisku sterowniczego sita i filców oraz maszynisty maszyny papierniczej opisanej przez wnioskodawcę w jego zeznaniach oraz w zeznaniach świadków.

W tym dziale natomiast wymienione są stanowiska: operator celulozowni, mielarz oraz bielarz mas włóknistych jednakże stanowiska te dotyczą wytwarzania kwasów i ługów warzelnych oraz wytwarzania chemicznych środków bielących i bielenia mas włóknistych. Jak wynika zaś ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca nie pracował w warzelnii a istotą jego pracy nie było wytwarzanie kwasów, ługów, czy chemicznych środków bielących, tylko wytwarzanie papieru z makulatury i drewna. Gdyby nawet przyjąć, że praca wnioskodawcy na stanowisku maszynisty maszyny papierniczej, poza obsługą maszyny do produkcji papieru polegała także na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze technicznym, to nadzór ten nie był wykonywany na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie wskazanego wyżej rozporządzenia i zarządzenia. Wnioskodawca nadzorował bowiem pracowników pracujących przy produkcji papieru na stanowiskach suszacza, mielarza, krajacza i bielarza oraz sterowniczego sita i filców, które to prace nie są wyszczególnione jako prace w szczególnych warunkach w dziale VI, poza mielarzem i bielarzem. Nadzór nie odbywał się też w pełnym wymiarze czasu pracy bo wnioskodawca pracował zamiennie z krajaczem, sterowniczym sita i filców.

Ponadto prac wnioskodawcy nie można zaliczyć do prac wymienionych w Wykazie A dziale XI wskazanego powyżej rozporządzenia, gdyż dział ten dotyczy tylko i wyłącznie prac w przemyśle poligraficznym natomiast jak już wskazano wnioskodawca świadczył pracę w ramach przemysłu papierniczego, co nie miał żadnego związku z szeroko ujętymi pracami drukarskimi.

Nie sposób nawet prac ubezpieczonego przyporządkować do prac przy przetwórstwie i utylizacji odpadów z tworzyw włókienniczych, skórzanych i makulatury, to jest prac przewidzianych w załączniku do przywołanego na wstępie rozporządzenia - Wykazie A dziale VII pkt. 15 (przemysł lekki a nie papierniczy).

Nie wiadomo też dokładnie w jakim okresie wnioskodawca wykonywał wskazane wyżej prace czy też prace związane z roztrawianiem surowców włóknistych metodą siarczanową czy też mielarza, bielarza określone w pkt. 13 i 15 działu VI w Wykazie A do cytowanego wyżej Rozporządzenia, gdyż nie zostały te okresy wskazane w świadectwach pracy w szczególnych warunkach od tego pracodawcy a brak jest akt osobowych T. H..

Z zeznań świadków, ale i przede wszystkim z zeznań samego wnioskodawcy wynika bezsprzecznie, że w spornym okresie wnioskodawca wykonywał nie tylko obowiązki polegające na pracy przy przetwórstwie i utylizacji makulatury, ale również inne prace nie objęte tym cytowanym Wykazem A.

W przedmiotowym postępowaniu ustalono bowiem, że Fabryka (...) S.A. w P. produkowała papier nie tylko z makulatury i dodatków, **ale także z drewna**. Wyklucza to zatem możliwość, by ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy przetwórstwie makulatury określonym w pkt. 15 Działu VII (przemysł lekki) Wykazu A jako załącznika do cytowanego Rozporządzenia wykonując pracę w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy praca we wskazanym charakterze nie stanowi pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca zatem nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych zarówno jako sterowniczy sita i filców, jak i mielarz masy papierniczej oraz maszynista maszyny papierniczej (produkcja papieru z makulatury i drewna).

W niniejszym postępowaniu Sąd Okręgowy podziela natomiast pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2008 r., sygn. II UK 133/08, opubl. LEX nr 658191, zgodnie, z którym „Tylko okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia” (por. też wyrok SN z dnia 19 maja 211 r., sygn. III UK 174/10, opubl. LEX nr 901652)

W tym miejscu zatem uznać należy, że T. H. nie spełnił jednego z wymaganych przez ustawodawcę warunków do uzyskania prawa do emerytury określonych na mocy art. 184 ustawy, to jest nie posiada wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach w ilości 15 lat. Bezprzedmiotowym jest więc badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie powyższego świadczenia w oparciu o ten przepis. Gdyby nawet Sąd uznał, że wnioskodawca udowodnił w toku procesu, że we wskazanych przez siebie okresach pracował w gospodarstwie rolnym dziadków a następnie rodziców we wsi P. w wymiarze powyżej 4 godzin dziennie, gdyż nigdzie więcej w tych okresach nie pracował i nie uczył się co zostało potwierdzone zeznaniami świadków i samego wnioskodawcy oraz dokumentacją z Urzędu Gminy w R. a więc spełnił przesłanki z art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy emerytalnej, to jednak nie udowodnił on ostatecznie okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W związku z tym, że odwołujący się nie spełnił warunku w postaci stażu pracy w szczególnych warunkach, Sąd pominął kwestią spełnienia pozostałych przesłanek, w tym spełnienia wymogu 25 lat ogólnego zatrudnienia. Niespełnienie bowiem chociażby jednego z warunków wymaganych w art. 184 ustawy, czyni odwołanie ubezpieczonego bezzasadnym. W okolicznościach sprawy ustalanie czy wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym, byłoby żądaniem ustalenia prawa na przyszłość. Norma prawna art. 184 cytowanej ustawy konkretyzuje przesłanki nabycia prawa do emerytury, zatem wykluczony jest stan, gdy bez spełniania jednej z normatywnych przesłanek strona będzie dochodziła ustalenia prawa na przyszłość. Wymaga przy tym podkreślenia, że ustawodawca zagwarantował określone w przepisie szczególne uprawnienie w konkretnych okolicznościach faktycznych, co wyklucza możliwość zagwarantowania tego prawa w drodze wykorzystania przepisu proceduralnego. Sąd Okręgowy dokonując wskazanej oceny prawnej miał przy tym na względzie pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, wyrażony w wyroku z dnia 29 kwietnia 1993 roku w sprawie o sygn. akt III AUr 316/93 (OSA 1993/10/41) stwierdzającym, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych brak jest podstaw prawnych do ustalania w sentencji wyroku w oparciu o art. 189 k.p.c. okresów zatrudnienia lub innych składkowych i nieskładkowych, o ile okresy te nie rzutują na prawo do świadczenia lub jego wysokość, jak również analogiczny pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 13 marca 1995 roku w sprawie o sygn. akt III AUr 1096/94 (OSA 1995/11-12/77).

Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie T. H. jako niezasadne uznając tym samym prawidłowość wydanej w dniu 3 czerwca 2015 r., decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł..

K.B